

SHORT COMMUNICATION

DE BRAMESTENGELBOORDER, *HARTIGIA NIGRA*
(HYMENOPTERA, CEPHIDAE), IN CULTUURBRAMEN¹

The blackberry-stemborer Hartigia nigra (Hymenoptera, Cephidae)
in cultivated blackberries

D. J. DE JONG²

Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek, Wageningen

The native *Hartigia nigra* Harris, has been found recently in cultivated blackberries near Biezelinge (Zeeland), but is not of economic importance.

Te Biezelinge werden in het voorjaar van 1963 witte larven aangetroffen in de stengels van bramen. Het betrof hier een perceel bramen van het ras 'Himalaya', dat er slecht bij stond. De larven hadden vóór de winter een smalle gang gevreten in het mergparenchym. Deze gangen waren gevuld met bruin gekleurde uitwerpselen. Het aantal gangen per stengel bedroeg soms vijf, terwijl het hout- en het zeefgedeelte gezond waren.

Uit stengelstukken werden in het Proefstation voor de Fruitteelt in de Volle Grond te Wilhelminadorp (Zeeland) halmwespen gekweekt, die Dr. G. BARENDRECHT van het Laboratorium voor Toegepaste Entomologie der Universiteit van Amsterdam als *Hartigia nigra* Harris determineerde. Volgens het jaarboek over 1961 van de Plantenziektenkundige Dienst (blz. 56-57) zijn de stengelbeschadigingen voor het eerst in 1953 en daarna weer in 1961 waargenomen bij Kapelle-Biezelinge. Toen werd reeds vermoed dat *Hartigia nigra* de veroorzaker was.

Een aantal larven bleek beparasiteerd te zijn door een sluipwesp, welke door de heer G. DEN HOED te Amersfoort gedetermineerd werd als *Pimpla (Epiurus) detrita* (Hymenoptera, Ichneumonidae).

De vlucht van de bramestengelboorder begon in 1963 in de tweede decade van juni. De eieren worden diep in de stengels gelegd en zijn dus beschermd tegen uitwendige invloeden, dus ook tegen contactvergiften.

Omdat *Hartigia nigra* reeds lang bekend is van wilde bramen en frambozen, is de aanwezigheid van larven in gekweekte bramen niet verwonderlijk. De geringe beschadigingen van het merg van de stengels der cultuurbramen leidden niet tot merkbare infecties door schimmels of bacteriën. Bovendien bleek er geen enkel verband te bestaan tussen het voorkomen van de gangen en de slechte toestand van de bramestengel. Het is daarom zeer onwaarschijnlijk dat deze larven de slechte stand van het gewas in het voorjaar zouden hebben veroorzaakt. Later werd het aannemelijk, dat het slechte uitlopen van de knoppen en het afsterven van stengels samenhang met de bedekking van stro gedurende de winter. Het is dus niet waarschijnlijk dat *Hartigia nigra* schade van enige betekenis aan de bramecultuur zal toebrengen.

¹ Aangenomen voor publikatie 27 november 1963.

² Gedetacheerd bij het Proefstation voor de Fruitteelt in de Volle Grond, Wilhelminadorp (Zeeland).

Bij het wegnemen van scheuten in het voorjaar wordt een belangrijk aantal larven verwijderd. Bestrijding van de wespen met chemische middelen zal niet nodig zijn, ook al heeft men in het voorjaar een aantal gangen en larven in de bramestengels waargenomen.